

[Poul Hartling.]

imidlertid notere, at da VKR konkret for et par måneder siden foreslog statsministeren, at man udskød 29 lovforslag af de dengang foreliggende — der var 77 i alt, og vi havde omhyggeligt taget dem fra, som ikke kunne udskydes — 29 lovforslag, som de tre partiers folketingsgruppers sekretærer havde udvalgt, så fik vi et blankt nej fra statsministeren. Konkret kunne der ikke udskydes nogen lovforslag. Men det kan jo være, der kommer en bredere forståelse for dette ønske, det har man jo lov til at håbe, i den kommende samling.

Det er den ene ting, at vi ønsker os en begrænsning af lovstrømmen, men der er en anden ting, som venstre foreslår partierne at vi enes om, nemlig ikke blot at holde igen på mængden af lovforslag, men at vi bruger det apparat, vi nu har med de faste udvalg, til at gennemgå lovmråderne. Det må nemlig være vigtigt, at vi tager fat på bunken af foreliggende love og gennemgår dem kritisk, hvis vi vil være i stand til at begrænse administrationen og udgiftsstigningerne. For vi har jo alle oplevet, at i enhver sparebestræbelse, i ethvert forsøg på at holde igen på statens apparat og statens udgifter, har vi løbet panden imod det, som teknisk hedder „de lovbundne udgifter“. De udgifter, som loven pålægger samfundet, må overholdes, indtil loven ændres.

Derfor er det min opfattelse, at vi ikke blot skal holde igen med nye love, men at vi også skal rydde op i bunken af allerede eksisterende love. Det er klart, at det kan ikke ske, uden at vi i salen her nogenlunde er enige om det. Jeg opfordrer alle partier til at stå sammen om at give de faste udvalg den opgave i den kommende samling at rydde op og luge ud. Det kunne give baggrund for en nok så rationel spareindsats som den, vi har set i denne samling og tidligere.

Det andet område, jeg ville knytte et par ord til, er afstemningsmetoden. Det fremgår af betænkningen, at et flertal i venstres gruppe ikke går ind for at indføre elektrisk afstemning. Jeg vil begrunde, hvorfor vi mener at måtte afvise den idé.

I det fjerde bind af det værk, der hedder Den danske Rigsdag 1849-1949, er der en afhandling af Jens Møller om tingenes forretningsordener, en udmærket og kyndig af-

handling, som enhver ville vente det af Jens Møller. Det fremgår heraf, at folketing og landsting har haft tre afstemningsformer, nemlig at rejse sig, navneopråb og afstemning ved kugler. De to første afstemningsformer, altså at medlemmerne rejser sig eller navneopråb, har været brugt igennem alle 124 år, altså så længe vi har haft et folkestyre. Det sædvanlige er, at afstemningen foregår ved, at medlemmerne rejser sig, og sjældnere, i specielle tilfælde, anvendes navneopråb.

Den tredje form, kugleafstemningen, foregik ved, at hvert af medlemmerne kunne lægge en kugle, en hvid eller en sort kugle, i en afstemningskasse; den var forsynet med et dække, så ingen andre kunne se, hvordan medlemmet stemte. Om den kugleafstemning er der at sige, at den har kun været brugt én eneste gang i hele rigsdagens historie, nemlig i 1893, og det var ikke om et lovgivningsanliggende. Kugleafstemningen blev uden videre vrøvl afskaffet i 1947; man mente ikke, man havde brug for den.

Nu vil et flertal indføre knapafstemning. Det forekommer mig at være en unødvendig ændring af vores afstemninger. Vi har en ordening, der har virket godt gennem 124 år. For at ændre denne ordening måtte der være gode og stærke argumenter. Jeg kan imidlertid ikke finde, at de hidtil anførte argumenter er tungtvejende. Man siger, at afstemningerne elektrisk vil blive nøjagtigere. Det forekommer mig, at den nuværende nøjagtighed er tilstrækkelig. Det må være underordnet for en række af de sager, der vedtages her i folketinget, om de vedtages med 114 eller 115 stemmer, når det er klart, hvilke partier der er for, og hvilke partier der er imod, og når der ikke er tvivl om flertallet. Hvis sagen er på vippen, hvis der er tvivl, anvendes navneopråb, og både formanden og medlemmer kan foranledige, at der anvendes navneopråb, og mere nøjagtigt end et navneopråb kan det jo ikke blive.

Man siger, at afstemningerne bør kunne fastholdes og dokumenteres, sådan at man nøjagtig kan se, hvad hver enkelt har stemt. Man siger, at det af historiske grunde bør kendes. Man siger videre, at det må kunne arkiveres, sådan at man også siden hen i kommende årtier kan dokumentere hvert eneste medlems afstemning i hver eneste sag.